

Svar initiativärende angående att anställa egna tolkar på de större sjukhusen

Ordförandens förslag

1. Regionstyrelsen avslår initiativärendet.

Sammanfattning

Henrik Fritzon (S) har i ett initiativärende till regionstyrelsen föreslagit att regionstyrelsen ger regiondirektören i uppdrag att återkomma till regionstyrelsen med en utredning om vilka fördelar det skulle innebära att införa fast anställda tolkar på regionens större sjukhus.

I ärendet finns följande dokument:

1. Beslutsförslag 2022-12-08
2. Initiativärende 2022-11-15

Beskrivning av ärendet och skälen för förslaget

Rätten till tolk regleras i förvaltningslagen där det står: "När en myndighet har att göra med någon som inte behärskar språket ska myndigheten vid behov anlita tolk." 13 § förvaltningslagen (2017:900). I patientlagen finns det dessutom ytterligare en reglering avseende rätten till tolk där det står att informationen ska anpassas till mottagarens ålder, mognad, erfarenhet, språkliga bakgrund och andra individuella förutsättningar.

Rätten till språktolk är viktig för att patienter ska kunna förstå och göra sig förstådda men också helt avgörande för att vårdpersonalen ska kunna erbjuda en god och säker vård. Det finns begränsat med tidigare erfarenheter av att anställa språktolkar inom hälso- och sjukvårdsverksamheter, både nationellt och internationellt. Språktolk beskrivs framöver i texten som "tolk".

Region Skåne har idag en upphandlad leverantör för förmedling av språktolktjänster, Digital Interpretations Scandinavia AB kort kallad DigitalTolk.

Andelen distanstolkningar ska öka för att frigöra tolkresurser och möjliggöra en

ökad tillgång på tolkar med högre kompetens. Att tolkning i högre grad ska ske på distans är även en naturlig del av Region Skånes miljöarbete och en del av ambitionen med en verksamhet som i låg grad påverkar vår miljö i negativ riktning. Inriktningen ligger också i linje med Region Skånes arbete för fortsatt digitalisering, i enlighet med Program för e-Hälsa och Digitalisering i Region Skåne.

Vid bokning ska distanstolk bokas i första hand. Platstolk bokas om det krävs utifrån patientens behov eller vård mötets karaktär. Om platstolk bedöms aktuellt bör den kommande videotolkstjänsten övervägas som alternativ.

Tillsättningen av bokad språktolk sker i första hand efter kompetens där högst kompetens, sjukvårdstolkar, först erbjuds uppdraget. Därefter i fallande kompetensnivå. Detta sker digitalt i bokningssystemet DigitalTolk tillhandahåller. Möjligheten till högst kompetens utökas genom att använda telefontolkning då tillgången till tolk blir landsomfattande men också att det stora utbudet av språktolkar leverantören erbjuder skapar större möjlighet att tillgodose patientens individuella behov i enlighet med lagstiftningen, en flexibilitet som minskas med ett fåtal anställda tolkar.

2022 har 53 % av bokningarna varit telefontolkning. Vid bokning av akut tolk är det alltid telefontolkning.

Totalt antal språktolkningar under ett kalender år är strax under 250 000. Av dessa är knappt 17 000 akutbokningar där 78,63 % tillsätts inom 30 sekunder. Andelen sjukvårdstolkar vid akutbokning är 14,70 % och 86,20 % har någon form av tolkutbildning.

Inom Region Skåne boende finns enbart ett fåtal sjukvårdstolkar. I det vanligaste språket, arabiska med 45,9 % av bokningarna, fanns det ingen sjukvårdstolk förrän hösten 2022, nu finns det en.

Av alla tolkningar är andelen med avvikelse 0,11 % medan 7,65 % av bokningarna aldrig nyttjas av beställaren. Avvikelserna är t ex att tolken inte översätter hela samtalet eller kommer sent.

Under 2022 har tolkning genomförts i 147 språk.

Att anställa tolkar på de största sjukhusen medför att de anställda har två vägar att boka språktolk. Det medför dessutom att man måste hålla sig uppdaterad om vilka tider och när tolk finns på plats och är ledig för avrop. Flera tolkar behövs för att upprätthålla en tolktjänst för avrop.

Det på senare tid mest frekventa klagomålet är då bokad tolk är bekant med patienten, jäv, ett problem som ökar med anställda tolkar. I DigitalTolks beställningsfunktion kan det undvikas genom att boka telefontolk som inte hör hemma i Skåne.

Avtalet med DigitalTolk innebär att Region Skåne enbart betalar för den faktiska tiden telefontolkningen pågår. Att ha anställda tolkar med spilltid och dessutom administration, kompetensutveckling etc. kan rimligen inte bli annat än dyrare.

Ekonomiska konsekvenser och finansiering

Ärendet bedöms inte medföra några ekonomiska konsekvenser.

Juridisk bedömning

Samråd med regionjuristerna har inte bedömts nödvändigt.

Miljökonsekvenser

Ärendet bedöms inte medföra några miljökonsekvenser.

Samverkan med berörda fackliga organisationer

Ingen samverkan/MBL-förhandling har bedömts nödvändig i ärendet.

Uppföljning

Ärendet behöver inte följas upp särskilt.

Carl Johan Sonesson
Ordförande

Lars-Åke Rudin
Tf regiondirektör